

Rabi Shimon exempts him

רבי שמעון פוטר –

OVERVIEW

There is a known dispute between ר' יהודה and ר' שמעון whether one is חייב for a מלאכה שאינה צריכה לגופה (the view of ר"י), or not (ר"ש). Tosfos explains what is the meaning of a משאצל"ג. Our Tosfos will go through the many cases in ש"ס, which are depicted as a משאצל"ג and show how they fit into Tosfos' explanation of משאצל"ג.

נראה לרבינו יצחק דמלאכה שאינה צריכה לגופה קרי -

– משאצל"ג that something is called a משאצל"ג of the ר"י view –

כשעושה מלאכה ואין צריך לאותו צורך כעין שהיו צריכין לה במשכן אלא לענין אחר -

When he is doing work and he does not need this work for that same purpose, similar to what this work was needed in the משכן, but rather for another purpose; the reason this is called a משאצל"ג is -

כי הצורך שהיתה מלאכה נעשית בשבילו במשכן הוא גוף (איסור) המלאכה ושורש¹ -

Because the purpose for which this מלאכה was done in the משכן, that purpose is the embodiment and root of this (forbidden) work -

Tosfos goes on to cite the many cases of משאצל"ג and how they fit his explanation:

ולפי זה אתי כולו שפיר הוצאת המת² אין צריך למת ובמשכן היו צריכין לחפצים שהוציאו -

And according to this interpretation all the משאצל"ג will be properly understood; Tosfos goes on to mention and explain the various משאצל"ג, which we find, how they fit into Tosfos' explanation. By carrying out a corpse from the house into the רה"ר; he has no need for the corpse outside, however in the משכן, they needed the objects which they carried out, therefore the הוצאת המת is considered a משאצל"ג. Our Tosfos continues with another case of משאצל"ג -

צד נחש שלא ישכנו³ אינו צריך לנחש ובמשכן היו צריכין לתחש וחלזון⁴ -

Capturing a snake in order that the snake should not bite him is a משאצל"ג, for he does not need the snake, however in the משכן they needed the תחש and the חלזון which they captured, so צד נחש does not have the same purpose as צד in the משכן -

ומפיס מורסא להוציא ליחה המזיקתו ואין עומד להכניס אויר ולהוציא ליחה תמיד -

¹ Therefore when this same מלאכה is used for a different purpose it is not לגופה, it is not needed for the essence of this מלאכה. The word לגופה, according to Tosfos means the גוף המלאכה for the purpose as it was in the משכן. This explanation is necessary, for the simple meaning of משאצל"ג would be that he does not need [the item with which] the מלאכה (which) was done

² צג,ב on משנה זו.

³ See later ר"ב ו' קז.

⁴ They captured the תחש to use its skin for the משכן covering, and the חלזון for the תכלת dye.

And one who bursts an abscess⁵ in order to remove the puss which can damage him, but the perforation of the abscess was not made to continually bring in air and remove the puss, but just to be rid of the puss, so -

אף על פי שנעשה פתח גמור שהרי ראוי (הוא) להכניס ולהוציא אם היה צריך -

So even though a complete opening was made in the abscess, for this perforation is capable of bringing in air and removing puss if it would be necessary -

מכל מקום לא דמי לפתחים שבמשכן שהיו עומדין להכניס ולהוציא -

Nevertheless bursting the abscess for the exclusive purpose of just removing the puss **is not comparable to** making the **entryways of the משכן** **for they were made for ingress and egress**; therefor המפים מורסא להוציא ליחה is a משאצל"ג; it is not similar to the purpose of building פתחים in the משכן -

אבל לעשות לה פה דמיא למשכן וחייב -

However if he is (surgically) perforating the מורסא to make an opening להכניס אויר - משאצל"ג Another case of **משכן** and **he is חייב** בונה. וּלְהוֹצִיא לִיְתֵהּ

והריגת המזיקין' אין צריך להם ובמשכן היו צריכין לעורות אילים הנשחטים -

And killing harmful animals is also a משאצל"ג for he has no need of the dead animals, however in the משכן they needed the hides of the rams which were slaughtered. Another case of משאצל"ג in the מלאכה of בונה (building) -

וחופר גומא ואינו צריך אלא לעפרה⁷ ובמשכן היו צריכין לגומא לנעוץ בה או לדבר אחר -

And one who digs a hole, but only needs the dirt (not the hole), this too is a משאצ"ל, **for in the משכן** when they dug a hole **the needed the hole to insert** something **in the hole or** they needed the hole **for another purpose**, but if he only needs the dirt and not the hole, it is not similar to the מלאכת בונה as it was in the משכן -

וזב⁸ בכיס שלא יטנפו כליו⁹ הוי אינה צריכה לגופה שאינו צריך לכיס עצמו –

And a זר who carries out a pouch so his clothes should not be soiled; this too is considered a משאצ"ל of הוצאה, for he does not need the pouch itself -

ואפילו למנות ראיות¹⁰ או נקיים דצריך הכיס מכל מקום אין צריך להוצאה זו -

And even if he is carrying this pouch **to count his sightings** of זיבה, **or** he is counting his **clean** days, in which case he **needs the כִּיס**, nevertheless **he does not**

⁵ See footnote # 3.

⁶ Previously תוספות discussed the אב of צד (capturing), now תוספות is discussing the אב of שוחט (killing).

⁷ לעיל עג, ב.

⁸ A זב is one who has impure emissions.

⁹ למשכן. It is not like הוצאה במשכן where they needed the item which was carried out to use it for the משכן; however here he does not need the כִּס outside; he only wants to be sure that his clothes are not soiled..

¹⁰ A זב who has one emission (or ראייה) is טמא only for one day; two ראייות he must have seven consecutive clean days before he can become טהור; three ראייות he needs to bring a קרבן (besides the seven clean days) in order to become טהור. He needs the כִּס either to verify if he is having another ראייה, or to be sure that he is having a clean day (נקיים).

need this carrying out of the כיס -

דהכי נמי סגי ליה אי יתיב בחד דוכתא -

For regarding counting ראיות or בקייים, the כיס is just as well sufficient for him if he sits in one place. He has no need to take it outside. Therefore it is considered a משאצל"ג.

ומכבה גחלת שלא יזקו בה רבים¹¹ וכחם על הנר ועל השמן או על הפתילה המהובהבת כבר¹² -

And regarding extinguishing a coal so that the public should not be harmed, or one who wishes to spare the lamp, or the oil, or the wick which was already singed, these two cases of מלאכת כבוי (extinguishing a fire) are considered -

אין צריכין לגופן שבמשכן לא היה כיבוי אלא לעשות פחמין בכיבוי זה -

ומתקנין על יד כיבוי זה שיהו ראויין למלאכת הצורפין -

And there is an improvement through this כיבוי for now the extinguished charcoal will be fit for the smelting process. However by מכבה גחלת or כחם על הנר וכו', there is no constructive work which is accomplished; he merely does not want the fire to continue burning and hurt people, or destroy the lamp, etc. -

¹³: כיבוי responds to an anticipated difficulty regarding תוספות

וכיבוי כדי שלא יקדיחו הסממנין בבישולן לא היה במשכן -

And there was no כיבוי in the משכן in order to prevent burning of the spices -

כי זהירים היו שלא להרבות אש יותר מדאי -

For they were careful not to add more fire than necessary. Another case of משאצל"ג -

וכן סותר על מנת לבנות¹⁴ נמי לא מחייב רבי שמעון¹⁵ דבעי שתהא צריכה לגופה -

And similarly, ר"ש, who requires that a מלאכה should be צריכה לגופה, does not hold liable one who dismantles in order to rebuild -

אלא כגון שסותר על מנת לתקן יותר ממה שהיה בתחלה -

Unless it is for instance a case where he is dismantling in order to improve it more than it was originally -

כגון שהבנין האחרון טוב מן הראשון כדמוכח בשמעתין דחם על הנר¹⁶ -

¹¹ לעיל מב, א.

¹² כחם על (כחם על השמן כחם על הפתילה) or קטורת שמן המשחה; perhaps occasionally they needed to extinguish the fire in order not to overcook the סממנין. If that were true, then the כיבוי גחלת and כחם על הנר וכו' should also be considered a מלאכה, similar to this כיבוי in the משכן.

¹³ In the משכן they would boil the סממנין for טעם or קטורת; perhaps occasionally they needed to extinguish the fire in order not to overcook the סממנין. If that were true, then the כיבוי גחלת and כחם על הנר וכו' should also be considered a מלאכה, similar to this כיבוי in the משכן.

¹⁴ לעיל לא, ב.

¹⁵ חייב משאצל"ג ר' יהודה, while פטור משאצל"ג תנא who maintains that ר"ש.

¹⁶ See 'Thinking it over'. תוס' לא, ב, ד"ה וסותר.

For instance where the latter building is better than the first building, as is evident in the גמרא of חס על הנר. Another case of משאצל"ג -

וכן קורע על¹⁷ מתו או שובר כלים למירמי אימתא אינשי דביתיה אין צריכין לגופה -

And similarly one who rips in anger or breaks utensils in order to instill fear on the people of his household; these acts of ripping (קורע) or breaking are considered a מלאכה שאין צריכין לגופה -

דבמשכן היתה קריעה לצורך תיקון דבר הנקרע -

For in the משנה the ripping was for the purpose of repairing the item which was already ripped, to make the seam straight; however here the ripping and breaking was not for the benefit of the items broken or ripped, therefore its purpose is not similar to קריעה in the משכן -

anticipates a difficulty to his explanation that for a מלאכה to be considered its צריכה לגופה purpose needs to be similar to the purpose of that מלאכה in the משכן:

ואף על גב דבהוצאה לא בעי רבי שמעון שיהא לגמרי כמו שהיה במשכן -

And even though that regarding הוצאה (carrying out to the ר"ה), ר"ש does not require that it should be completely similar as it was in the משכן -

דלא¹⁸ בעי מר לעשות לו טס או ספר תורה להגיה¹⁹ -

For ר"ש does not require regarding a hoe that one is חייב only if he takes it out in order to make a metal plate for it, or regarding a ס"ת that he take it out in order to edit it; rather one is liable to take out a מר just to dig, or a ס"ת just to read, and not necessarily to improve on the מר וס"ת -

אף על פי שבמשכן הוצאת הנדבה היתה כדי לתקנה לעשות ממנה משכן וכלים²⁰ -

Even though that in the משכן, their carrying out their donation was in order to improve them and make from them the משכן and its utensils, so why by הוצאה does ר"ש also require that the item be taken out in order to improve it?!

מלאכות responds and distinguishes between two types of תוספות:

במקלקלים²¹ כגון מכבה וסותר וקורע מסתברא דצריך שיהא על מנת לתקן כמו במשכן -

By the destructive מלאכות; for instance, extinguishing, dismantling, and ripping, it is logical that it be done in order to make an improvement, as it was in the משכן -

¹⁷ The הגהות הב"ה amends this to read, קורע בהמתו או (instead of קורע על מתו או). See קה"ב.

¹⁸ The הגהות הב"ה amends this to read דהא לא בעי גבי מר לעשות בו טס (instead of דלא בעי מר לעשות לו טס).

¹⁹ See the גמרא on צד, ב. Occasionally the metal of the hoe is somewhat impaired and one needs to place a thin metal plate on its edge to enable him to hoe.

²⁰ The raw materials which were donated were then improved upon to make the משכן וכלים.

²¹ A destructive act (מקלקל) is generally פטור on שבת, because it is not a מחשבת. However if the קלקול is for the purpose of תיקון - making an improvement, he is חייב (under certain circumstances).

ולא חשיבי המקלקלים צריכות לגופה עד דהוי לגופו ולגופה -

And these מלאכות המקלקלות are not considered לגופה unless it is for the sake of the person doing the מלאכה (לגופו), and for the sake of the item (with which the מלאכה is being done (לגופה)); meaning improving the item with which the מלאכה is being done.²²

²³ responds to an anticipated difficulty: תוספות

והא דלא קרי לה לגופו ולגופה כיון דבעו תרוייהו בכלל לגופה היא -

And the reason the גמרא does not refer to it as a לגופו ולגופה; that is because since we require both (לגופו ולגופה) they are included in the term לגופו; this is only regarding מלאכות המקלקלות -

אבל לגבי מר וספר תורה כיון דלא בעי אלא לגופו -

However regarding carrying out a hoe and a ס"ת, since ר"ש only requires that it be לגופו, but not לגופה, we know this -

דהא לא בעי במר לעשות בו טס וספר תורה כדי להגיה בו לא הוי בכלל לגופה -

Since ר"ש does not require by a hoe to make a plate for it, or by a ס"ת to edit it, so the לגופו is not included in the לגופה -

ולפי שצריכות לגופה הוי כעין דהוי במשכן כמו שפירשתי -

And since the requirement of צריכות לגופה means that it must be similar to the way it was done in the משכן, as I explained, therefore -

הוצרך להשמיענו במר דלא בעינן לעשות לו טס כמו שהיה במשכן -

It was necessary for רבא to inform us regarding a מר that we do not require taking it out in order to make a טס for it as it was in the משכן, where there was an improvement.

מ:שאצל"ג on פירוש רש"י cites תוספות

ורש"י דפירש²⁴ דברצונו לא היתה באה לו ולא היה צריך לה שאינה אלא לסלקה מעליו -

And רש"י who explained that a משאצל"ג means a מלאכה which he did not want it to come upon him, and he does not need it, he is doing it only to remove it from him -

²² This seems (to the translator) to be the end of תוספות answer. Only by the מקלקלין which should be פטור (see footnote # 21), but nevertheless they are חייב if they are לצורך תיקון (like לתפור etc.), so by these מלאכות whose חייב is somewhat of a חידוש, we require that they be exactly like the משכן so that it is לגופו ולגופה; however by other מלאכות (such as הוצאה, which are not מקלקלין) it is sufficient that they are לגופו of the person doing the מלאכה.

²³ may be referencing the גמרא on the עמוד ב' (see וצע"ק). Since by מקלקלין we require both לגופו ולגופה, why do we not find anywhere in the גמרא the term לגופו ולגופה. The reader's indulgence for the lack of clarity here (and the following lines) is appreciated. This piece (until פרש"י) does not appear in the ר"א"ש.

²⁴ See שמעון פוטנר. אפילו במת שלם דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה וכל (in the משנה) רש"י צ"ג, ד"ה ור' שמעון writes; מלאכה שאינה צריכה לגופה דברצונו לא באה לו ולא היה צריך לה הלכך לאו מלאכת מחשבת היא לר' שמעון:

כמו צד נחש שלא ישכנו או מכבה גחלת שלא יזקו בו רבים דברצונו שלא היה בעולם²⁵ -
Like capturing a snake in order it should not bite him or extinguishing a coal that the public should not be damaged by it; for his desire is that these destructive things (the snake and the coal) should not exist at all -

וכן בפרק במה מדליקין (לעיל דף לא, ב) פירש²⁶ כחס על הפתילה המהובהבת כבר -
And similarly in פרק במה מדליקין he explained this which the גמרא mentions, 'one who wishes to spare a wick which was already singed' -

דאינה צריכה לגופה משום דאין צריך לכיבוי זה -
That it is אצל"ג since he does not need the extinguishing -
ואם לא הובערה מעולם הוה ניחא ליה דהואיל וחס עליה כי אית בה טפי הוה ניחא ליה בה -
For if it was never kindled he would prefer it, for since he wishes to spare it, the more wick there is, the more pleased he is; this concludes תוספות citation of פרש"י.

On this explanation תוספות asks -

קשה מסותר על מנת לבנות כמו בתחלה²⁷ וקורע בחמתו למירמי אימתא אינשי דביתיה²⁸ -
There is a difficulty from the cases of dismantling for the purpose of rebuilding as it was originally, or one who rips articles in anger to instill fear on his family; these two cases are considered משאצל"ג -
דהתם צריך למלאכה ורוצה הוא שיהא בעולם²⁹ -

But there he needs the work and he wants that it should exist –

anticipates a possible answer:

ואין לומר דלא ניחא ליה שיצטרך למירמי אימתא -
And we cannot answer that because he is not pleased that it is necessary for him to instill fear in his household; he would rather that his household would fear him without resorting to breaking and ripping –

rejects this solution:

אם כן מפיס מורסא³⁰ לעשות לה פה יהא פטור דברצונו היה שלא היה מורסא מעולם -
For if this is indeed considered a משאצל"ג then in the case of a מפיס מורסא in order to make an opening he should also be פטור, for his will is that there never should be a מורסא in the first place, and nevertheless the rule is that he is חייב!

²⁵ These examples are offered by תוספות (however רש"י [here] did not mention them).

²⁶ שם ד"ה אפילו.

²⁷ See footnote # 14.

²⁸ See footnote # 17.

²⁹ He wants to rebuild so he needs to dismantle; he wants to instill fear so he needs to rip the clothes.

³⁰ See footnote # 5.

וכן קורע יריעה שנפל בה דרנא על מנת לתפור³¹ דברצונו לא היה נופל בה -

And similarly one who tears a curtain in which a worm made a hole, for the purpose of resewing it, where also his will is that the worm should never have been there and nevertheless it is not considered a משאצל"ג -

וכן תופר³² בגד קרוע ברצונו שלא היה קרוע אלא צריך לפרש כדפירשתי:

And similarly sewing up a torn garment (for which he is חייב) he should also be פטור according to רש"י for he wants that it should never have ripped. Rather we must say like I explained that a משאצל"ג is one which is not similar to the purpose for which it was done in the משכן.

SUMMARY

According to רש"י a משאצל"ג is one where he would rather not have to do it. According to תוספות it is a מלאכה which is not done for the same purpose as it was done in the משכן. [Only by מקלקלין (ע"מ לתקן) do we require that it should be לגופו (הוצאה) but not by ולגופה.]

THINKING IT OVER

בנין writes that by לבנות ע"מ סותר he is only חייב (according to ר"ש) if the new is better than the old one.³³ However תוספות learns that we drive all the מלאכות from the משכן,³⁴ and by the משכן when they dismantled it and rebuilt it, the בנין האחרון was not better than the בנין הראשון; they were exactly the same! How can we reconcile this contradiction?³⁵

³¹ לעיל עה,א.

³² תוספות is adding that not only by a מקלקל ע"מ לתקן (like לתפור) should be פטור (according to רש"י), but even a מתקן (like תופר) should also be פטור.

³³ See footnote # 16.

³⁴ See footnote # 1.

³⁵ See מהרש"א הארוך וכו'.